

Teaching Guide

Teaching Guide				
Identifying Data				2019/20
Subject (*)	Literature and Sociocultural Context		Code	613584112
Study programme	Mestrado Universitario en Literatura, Cultura e Diversidade (plan 2016)			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Official Master's Degree	2nd four-month period	First	Optional	3
Language	Spanish			
Teaching method	Face-to-face			
Prerequisites				
Department	Letras			
Coordinador	Lopez Criado, Fidel	E-mail	fidel.lopez.criado@udc.es	
Lecturers	Lopez Criado, Fidel	E-mail	fidel.lopez.criado@udc.es	
Web	cileccongresos.com			
General description	Esta asignatura abarca o estudio da literatura social en España no século XX, a través de diversas obras/autores representativos.			

Study programme competences

Code	Study programme competences
A1	Integrar os estudos literarios nun contexto cultural mais extenso que trascenda os límites dunha soa lingua e/ou nación, atendendo á diversidade cultural
A4	Aplicar as técnicas de análise cultural en contextos diversos
A8	Comprender os procesos históricos dos estudos literarios e culturais e os seus cambios de paradigma
A9	Aplicar as técnicas de análise cultural respetando os fundamentos ideolóxicos presentes en contextos diversos
A10	Analizar e interpretar textos, aplicando diferentes modelos teóricos e xenéricos
A12	Ser capaz de desenvolver un enfoque orixinal e creativo na investigación avanzada no ámbito dos estudos literarios e culturais
A13	Aplicar unha perspectiva comparatista de carácter transnacional e plurilingüístico aos estudos literarios, artísticos e culturais
A14	Adquirir a capacidade de xestionar ferramentas e recursos de investigación aplicados no ámbito dos estudos literarios e culturais
B3	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro
B4	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións(TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da vida
B5	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
B6	Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñibles para resolver problemas cos que deben enfrontarse
B7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade
B10	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
B12	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base e oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
B13	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos. dentro de contextos mais amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B14	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
C1	Adquirir capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva
C2	Traballar de maneira interdisciplinar en entornos diversos
C3	Demostrar un compromiso ético coas desigualdades
C4	Promover o entendemento intercultural desde a comprensión da diversidade
C5	Integrar coñecementos de campos de estudos diversos
C6	Aplicar coñecementos e habilidades na resolución de problemas en entornos novos o non familiares en contextos interdisciplinares

C7	Desenvolver habilidades cognitivas avanzadas (capacidade de síntese, análise e pensamento crítico) relacionadas co desenvolvemento e a creación dun perfil investigador
C8	Adquirir a capacidade de concebir e deseñar proxectos de investigación con rigor académico
C9	Desenvolver habilidades de xestión da información para propósitos académicos e de investigación

Learning outcomes			
Learning outcomes		Study programme competences	
Coñecer as principais corrientes teóricas que teñen integrado e integran a reflexión sobre a literatura e a cultura, así como os seus antecedentes. Comprender os procesos históricos dos estudos literarios e culturais e os seus cambios de paradigma. Desenvolver un enfoque orixinal e creativo na investigación avanzada no ámbito dos estudos literarios e culturais. Analizar e interpretar textos, aplicando diferentes modelos teóricos e xenéricos. Aplicar as técnicas de análise cultural en contextos diversos. Ampliar o concepto de literatura, a través da súa relación coas TICs, os medios de comunicación, o cine, as artes, no marco da diversidade cultural. Analizar e investigar os mecanismos dos procesos de comunicación. Manexar ferramentas e recursos de investigación aplicados no ámbito dos estudos literarios e culturais. Adquirir a capacidade de manexar ferramentas e recursos de investigación aplicados no ámbito dos estudos literarios e culturais.		AC1	BC3
		AC4	BJ1
		AC8	BJ2
		AC9	BJ3
		AJ1	BJ4
		AR1	BJ5
		AR2	BJ7
		AR3	BR1
		BR2	CR3
		BR3	

Contents	
Topic	Sub-topic
1. Consideracións xerais.	1.1. A literatura como instrumento do poder.
2. Prospección bibliográfica.	1.2. Contextos histórico-literarios.
3. Obradoiro: case-studies.	2.1. Consideracións críticas e historiográficas.
	3.1. Joaquín Dicenta.
	3.2. E. Suárez-Galbán.
	3.3. Clara Sánchez.

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student's personal work hours	Total hours
Guest lecture / keynote speech	A13 A1 A14 A8 A9 A12 B13 B4 B6 B14 B8 B12 B10 B3 C1 C2 C3 C4 C7 C5 C6 C8 C9	10	0	10
Workshop	A1 A4 A10 A8 A12 B5 B7 B8 C3 C5 C8	10	21	31
Practical test:	A1 A4 A10 A8 A9 A12 B13 B5 B7 B14 B12 B10 C3 C4 C7 C6	0	33	33
Personalized attention		1	0	1

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
Methodologies	Description
Guest lecture / keynote speech	O profesor presentará contidos teórico-críticos pertinentes da materia obxecto de estudo.

Workshop	Mediante a combinación de diversas metodoloxías (discusión dirixida, debate, exercicios, etc.) o alumno levará a cabo distintas actividades sobor diferentes aspectos do programa baixo a supervisión do profesor.
Practical test:	O último día de clase, o alumno fará una ampla reflexión hermenéutica e histórico-social, por escrito e de maneira presencial, sobor un tema designado polo profesor e relacionado coa materia objeto de estudo nesta asignatura.

Personalized attention	
Methodologies	Description
Practical test:	Cando o requira ou estime oportuno, o alumno acudirá ao despacho do profesor, durante horario de titorías, para recabar o asesoramento pertinente.

Assessment			
Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Practical test:	A1 A4 A10 A8 A9 A12 B13 B5 B7 B14 B12 B10 C3 C4 C7 C6	Se valorará a capacidade de comprensión e reflexión crítica do alumno en función dun análise hermenéutico e histórico-social sobor un tema obxecto de estudo da asignatura, o razoamento ordenado da exposición, as referencias pertinentes á bibliografía e o uso correcto do idioma castelan.	40
Workshop	A1 A4 A10 A8 A12 B5 B7 B8 C3 C5 C8	Se valorará a comprensión e capacidade crítica do alumno mediante Presentacións breves individuais, sobor temas pertinentes ás lecturas de: a) as obras literarias obrigatorias; e b) as lecturas bibliográficas indicadas polo profesor.	60

Assessment comments
Recibirán a cualificación de "Non Presentado" aqueles alumnos que non entreguen o traballo tutelado.   Na segunda oportunidade, gardaranse as notas de todolas actividades superadas.   Para os estudantes con dedicación a tempo parcial ou de modalidades específicas de aprendizaxe e apoio a diversidade, o profesorado responsable poderá adoptar as medidas que considere oportunas para non perxudicar ao alumno.   Todoos traballos tutelados serán sometidos a control de "Turnitin", para revisar porcións de texto procedentes doutros textos e sinalar a súa procedencia. Esta ferramenta pode recoñecer traballos previamente presentados, nesta ou noutras universidades, incluso do mesmo estudante. Se esta circunstancia acontecese entenderase como contraria á honestidade académica e aplicárase a Normativa académica de evaluacions.   Se o profesor ten algunha dúbida razoable sobor a autoría do traballo tutelado, poderá entrevistar ao alumno durante a revisión de notas para verificar si o alumno é o autor do traballo presentado. Neste caso, a entrevista se grabará e servirá para revisar a nota.

Sources of information	
Basic	Lecturas obligatorias: 1. Dicenta, Joaquín. Daniel. 1907 (http://bdh-rd.bne.es/viewer.vm?id=0000102456&page=) 2. Suárez-Galban, E. Balada de la guerra hermosa. Madrid: Tropos, 1998. 3. Sánchez, Clara. Entra en mi vida. Barcelona: Destino, 2012. Lecturas bibliográficas básicas: Rico, et al (1982). Historia y crítica de la literatura española. Barcelona: Crítica: volúmenes 6, 6/1, 7, 7/1, 8, 8/1, 9 y 9/1, relacionadas cos movementos, autores e obras abarcados na asignatura. O profesor asesorará ao alumno sobre bibliografía específica (personalizada).

Complementary	Lecturas de ampliación bibliográfica :Álvarez Junco, José. La ideología política del anarquismo español (1868-1910). Madrid: Siglo XXI, 1976. Brennan, G. El laberinto español. Barcelona: Plaza y Janés, 1985. Carr, Raymond. España, 1808-1936. Barcelona: Ariel, 1979. Castillo, J.J. El sindicalismo amarillo en España. Madrid: Cuadernos para el diálogo, 1977. Espadas Burgos, M., et al. La España de Alfonso XIII. Madrid: Cuadernos de Historia 16, nº 98, 1985. García Delgado, J.L., ed. La crisis de la Restauración: España entre la I Guerra Mundial y la II República. Madrid: Siglo XXI, 1986. Mainer, José Carlos. "Algunas consideraciones sobre lectura obrera en España (1890-1910)". Teoría y práctica del movimiento obrero en España. Valencia, 1977; 175-239. Malefakis, E. Reforma agraria y revolución campesina en la España del siglo XX. Barcelona: Ariel, 1976. Maurice, J., C. Serrano y Joaquín Costa. Crisis de la restauración y populismo (1875-1911). Madrid: Siglo XXI, 1977. Paniagua, Javier. España: Siglo XX (1898-1931). Madrid: Anaya, 1987.----- La sociedad libertaria. Barcelona: Crítica, 1982. Pérez Ledesma, M. El obrero consciente. Madrid: Alianza, 1987. Rama, C.M. La crisis española del siglo XX. Madrid: Fondo de Cultura Económica, 1976. Tussel, J. y J. Avilés. La derecha española contemporánea. Sus orígenes: el maurismo. Madrid: Espasa Calpe, 1986. Magnien, B. et al. Ideología y texto en El Cuento Semanal. Madrid: La Torre, 1986. Bibliografía contextual: Prats i Cuevas, España: Siglo XX (1898-1931). Madrid, Anaya 1988. Paniagua, Javier. España: Siglo XX (1931-39). Madrid. Anaya, 1988. Castelló, J.E. España: Siglo XX (1939-78). Madrid, Anaya, 1988. Bibliografía específica TEATRO: * Álvaro, Francisco. El espectador y la crítica. Anuario, vols 1-34. Valladolid: El autor, 1957-1991. * García Lorenzo, Luciano, y María Francisca Vilches de Frutos. "El teatro español del siglo XX: Estado de la investigación y últimas tendencias". Siglo, 20 (1984-85), 1-14. * Halsey, Martha T. "La generación realista: A Selected Bibliography". Estreno, III (1977), 8-13. * Podol, Peter L, et al. "El drama español del siglo XX: Estado de la cuestión bibliográfica". Estreno: 13 (1987), 32-36; 14 (1988), 59-63; 15 (1989), 29-39. * Romera Castillo, José. "Bibliografía", en "Texto y representación desde la perspectiva semiótica: un estado de la cuestión", en Simposio O Teatro e o seu Ensino. Coruña: Universidade da Coruña, 1993. NOVELA: Bertrand de Muñoz, Maryse. La Guerra Civil española en la novela. Los años de la democracia. (Bibliografía comentada), vol III. Madrid: Porrúa Turanzas, 1987. ----- "Bibliografía de la creación literaria sobre la guerra civil española". Anales de la Literatura Española Contemporánea, 12 (1987); 369-417. * Fernández Santander, Carlos. Bibliografía de la novela (1936-1986). La Coruña: Librería Arenas, 1986. * Garrido Gallardo, Miguel Angel. "La teoría de la literatura española en el último lustro: Ensayo bibliográfico", en Varia Bibliográfica: Homenaje a José Simón Díaz. Kassel: Reichenberger, 1988. * González de Mendoza, Pilar. Catálogo bibliográfico de la novela española, 1960-1980; 3 vols. Madrid: Universidad Complutense de Madrid, 1988. * Martínez Cachero, José María. "Bibliografía crítica sobre la novela española entre 1936 y 1980", en La novela española entre 1936 y 1980. Madrid: Castalia, 1985; 481-589. [Bibliografía comentada]. O profesor asesorará ao alumno sobre bibliografía específica (personalizada).

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Subjects that continue the syllabus

Other comments

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.